

KJAK

Uppgávusøla?

Jóan Pauli Poulsen

At niðurstøðurnar hjá fiskivinnu-nýskipanarnevndini eru givnar upp til skutil í almennum kjaki, meðan »rætturin enn situr« boðar ikki frá breiðum semjum. Ikki tí, vit kundu havt gott í væntu, nú politiski mynd-ugleikin setti búskaparfrøðingar og vinnulívsmenn saman at hugsa upp ein vinnubygnað óheftan av polit-iskt tilnevndum aktørum. Tá flestu reiðarar hava áralangar royndir við keyptum – gaman í sínámillum-rættindum at reka fiskiskap, so skuldi tað bara manglað, at búskaparfrøðin og vinnulívstroyndirnar ikki funnu ein hóskaði marknaðarbygnað.

Høgligasta nýskipan av týðningi hevði væl verið at ført núverandi sínámillum handil við politiskt til-lutaðum frammihjárættindum yvir í ein opnan keypsskála við fyriskipaðari uppboðssølu av fiski-rættindum, júst sum vit nú hava sæð á royndaruppboðssøluni. Men upp-boðssøla av fiskirættindum til botn-fiskastovnarnar innan fiskimarkið er annað mál. Og viðferðin, tað hevur fingið í nýskipanarnevndini, er líka merkilig sum at niðurstøðurnar seyra út áðrenn nýskipanarbólkurin hevur verið saman og álitíð latið úr hondum.

Tað er týðiligt, at nýskipanar-

nevndin himprast við uppboðssølur og tykist at viðgera málið úr aktør-sjónarhorni meiri enn við vinnu-bygnaði fyri eyga. Og tað er ikki so lægið, tá fyrsta nýskipan mælt verður til, er at avtaka verandi fiskidagaskipan og ístaðin áseta mest loyvdu kvotu (eins og var tað millumtjóða veiðibýti). Við hesum er beinanvegin ógreitt, hvat ítøkiliga stendur í boði á uppboðssølu av fiskirættindum til okkara egnu botnfiskastovnar. Tí mugu havast serlig atlit at verandi reiðarum og lánistovnum at standa ímóti teirri óvissu slík uppboðssøla ber í sær, so sum langtíðarrættindi (lagað til avskrivningartíðina av kapitali-seraðum fiskirættindum?) umframt stuttíðarrættindi “at tryggja, at ein størri nøgd altíð er tøk á uppboðs-søluni”. Slíkt marglæti kann so ikki vera rættindi til mest loyvdu kvotu av toski og hýsu. Keypp á slíkari uppboðssølu verður rindað eftir avreiðing (sum hjá Idémøblum? , og nú knípir hjá mær at taka niður-støðurnar í álvara), men at tað síðan skal eftirregulerast fyri sveiggj í miðal fiskaprísum og oljuprísum , fær okkum , sum eiga ta ivasomu æruna av veiðistýringini í 80’unum at øtast. Tá kom fyri, at trároyndin (fiskidagarnir) á grunnunum var so mikil, at botnfiskastovnarnir

megnaðu ikki at kasta so mikið av sær sum mest loyvdu veiðu.

Uttan mun til hvussu onnur lond útluta sínar kvotur, so vísa øll veiðimodell, at er fiskiveiðan farin út um lívfrøðiligt mestamark, so er tað bara við fiskideyðatalinum tú kanst stýra upp til eitthvørt mestamark. Mestloyvda veiða er ein málseting, ikki eitt stýringsamboð. Og um sambandið millum fiskideyðatal og fiskidagatal ikki kann talfestast, so er tað immervekk við fiskidøgum (troltímum, línusetum) søkt verður at stovninum. Og hvør annar enn skiparar og manningar sum dag og dagliga útinna hesa atsókn, kunnu hava kenslu og royndir av, hvør fongur kann væntast, t.e.hvussu stovnurin í lýtuni sýnist at vera fyrri? Tá so reiðarar gjølla ætla um fiskidagakostnað og fiskaprísir nú og í nærmastu framtíð, hava teir eisini greiða fatan av, hvat ein fiskidagur er verður, og tað verður at keypa. Menn duga at rokna, sum Hanus Hansen tók til um uppboðssøluna.

Eitt álit hevur verið um umseti-lig fiskirættindi (8. Februar 2010) og lesast kann í dagligu fiskidaga-hagtølunum hjá Vørn, at fleiri fiskidagar verða keyptir tá teprari er við tillutaðum fiskidøgum/skip, og vit kunnu bara gita, at teir sum selja burturav tillutingini munnu síggja

sær minni inntøkumøguleikar enn hinir sum keypa. Hvi hesin handil við fiskidøgum ikki kann fara fram á uppboði í einum opnum keypsskála, er mæð ein gáta, sum eg væntaði, at nýskipanarnevndin kundi greiða og enntá hava í uppskoti. Her er tað, at nevndin tykist hava start seg blinda fyri bygnaðarperspektivinum. Ein uppboðssøla við fiskidøgum hevði í fyrstu atløgu avspeglað eina røð av fiskieyðnu, fiskivánum og prívánum samanfataðum í prísboð, har lægsta boð setti galdandi prís. Hesin bjóðarin hevði ikki havt annan enn normalvinning fyri veiðiárið, meðan hinir høvdu enntá fingið yvirboðið í vinngingi. Og uppaftur aðrir bjóða ikki til og biða eftir betri tíðum ella “leggjast upp á land.” Í aðru atløgu skal keypsskálin sjálvsagt vera opin fyri umsetningi av óbrúktum fiskidøgum frá teimum sum av broyttum umstøðum ella likviditetsneyð angra keypið (hesum viðvíkjandi kundi Høgni Hoydal verið lagalogari).

Tað er einki so hættisligt í hesi skipan fyrri verandi og/ella tilstund-andi aktørar (kanska við einum kassakreditti) at keypa fiskidagar fyrri árið í kapping við lægstbjóðandi, sum vandin í verandi skipan av at skuldarbinda seg fyrri serliga tillutað veiðiloyvi og hartil kapitaliserað

fiskiloyvisvirði út í óvissa framtíð. Nýskipanarnevndina kann ikki sigast ring fyrri at mála døpur útlit og gera vart við tørvin á lagaliga skiftistíð fyrri teir reiðarar, sum ikki fáa avskrivað nevndu fiktivu kapitalvirði og svarað hvørjum sítt, áðrenn nýggja skipanin tekur við. Men tað eru væl akkordskipanir og onnur juridisk ráð at taka til í slíkum málum, sum uppboðssølur av fiskidøgum ikki skulu loysa. Teirra mál er at lata fiskidagakeyparunum sjálvum upp í hendi eina marknaðar-stýrda, skynsama allokering av veiði-kreftunum.

Óvissan hjá hvørjum einstøkum reiðara er kanska óbroytt, men hann er spardur fyrri kapitaltung veiði-loyvi, sum hervið fara í søguna. Fiskiskipum verða ikki sett onnur krøv enn tað sum Skipasýnið og Arbeidsseftirlitið leggja á. Saman-lagt verða færri fiskidagar og botn-fiskastovnarnir tað minni hart royndir. Líkindi skuldu sostatt verið fyrri størri og burðardyggari veiðu, lívfrøðiliga og búskaparlaga.

Hvør skuldi mótmælt slíkari til-gongd og hví?

Tórshavn, 21. September, 2016.

ALMENN FRÍTÍÐAR-UNDIRVÍSING

TVØROYRAR KVØLD SKÚLI VETURIN 2016/2017

Tvøroyrar Kvøld - og Ungdómsskúli bjóðar í vetur hesi skeið fram

Lærugrein	Tilmelding hjá	Tilmelding á tlf.
HANDALIGT ÍTRIV (onskvøld)	Lena Jensen	372150 / 220150
VEVING	Óluva Joensen	371001 / 228001
MÁLING (Olja,tempera og acryl máling og tekning)	Palle Julsgart	371669 / 371976 / 287938
TEKNING / ILLUSTRATIÓ	Katrin Einarson	509353
FØROYSKT (ætlað útlendingum)	Poul Olsen	211971
BRIKOLASJ (týskvøld)	Anna Mortensen	287810
BINDICAFÉ	Anna Mortensen / Oddbjørg Øster	287810 / 219451
TÓNLEIKUR (Hornblástur)	Tróndur Enni	256699
KÓRSANGUR (Barnakór 2. og 3. flokkur)	Sólrun Luid	371574
PHOTOSHOP	Bjarni Nygaard	214218
VENJINGAR Í HEITUM VATNI (Giktasvimjing)	Marjun Olsen	371642 / 212888
GITTARSPÆL	Tróndur Enni	256699
SCR/ROC-VHF-SKEIÐ	Erolf Olsen	371386 / 259269
FÍNARI MATGERÐ fyri menn og kvinnur	Eyðstein Lyngvej	767433

Øll undirvísing er treytað av nóg stórari luttøku og góðkenning av myndugleikunum.

Tilmeldingargjaldið er 400 kr. fyrri fult skeið

Byrjað verður eftir avtalu við tann einstaka læraran

TVØROYRAR KVØLD - OG UNGDÓMSSKÚLI

www.tvoroyrarskuli.com

TEL. 581821

Socialurin 341800